

Motion till riksdagen 2021/22:1272

av **Per-Arne Håkansson (S)**

Stärkt yrkesroll och kompetensutveckling för fritidspedagoger

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utveckla yrkesrollen och kompetensutvecklingen för utbildade fritidspedagoger utifrån vikten av en sammanhållen skola, socialt stöd för barn samt ungdomars lärande och utveckling, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

De svenska fritidshemmen är viktiga för barns och ungdomars lärande och utveckling. Sett i ett internationellt perspektiv handlar det om en närmast unik verksamhet. Genom att verksamheten är obligatorisk i varje kommun finns ett särskilt ansvar för samhällets funktioner, kommuner och stat, att följa upp och skapa förutsättningar för utveckling. I skollagen står bland annat att ”fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid”. Utbildningen ska utgå från en helhets-syn på eleven och elevens behov.

Motionären har vid sammankomst och kontakter med Lärarförbundet i Ängelholms kommun tagit del av erfarenheter och kunskap från yrkesverksamma och fackliga företrädare. Det finns utifrån det som lyfts fram i Lärarförbundets arbete och rapporter på området anledning att lyfta fram fritidspedagogernas situation och vikten av att såväl kommunala som fristående skolor tar fasta på utbildning och kompetensutveckling. Alla kommuner är enligt skollagen skyldiga att erbjuda fritidshem för elever till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år och i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier. Det finns idag drygt 4 250 fritidshem. De flesta drivs av kommuner men det finns också de som har fristående eller statliga huvudmän. Totalt arbetar mellan 35 000 och 40 000 personer på fritidshem. Av dem har enligt beräkningar som Lärarförbundet tagit fram 39 procent en pedagogisk högskoleexamen, t.ex. lärare i fritidshem eller fritidspedagog. I sammanhanget kan betonas att det senaste

decenniet har fritidshemmens verksamhet vuxit stort. Det har aldrig varit så många elever inskrivna i fritidshem som idag.

Bland elever mellan sex och nio år är 84 procent inskrivna i fritidshem och många elever tillbringar halva sin skoldag där.

I en undersökning genomförd av Lärarförbundet har ett antal enkätfrågor ställts till medlemmar som arbetar i fritidshem. Nästan tre av fyra svarar att deras arbetsbelastning är för hög eller mycket för hög. De största utmaningarna som medlemmarna ser med sin arbetssituation är att de inte har tillräckliga resurser att ta hand om barn med behov av särskilt stöd, att elevgrupperna är stora, att lokalerna inte är anpassade för verksamheten och att det saknas tid för planering, reflektion och utveckling av undervisningen.

Nästan fyra av tio är ensam utbildad i sitt arbetslag eller arbetar i ett arbetslag med enbart en utbildad. Över hälften anger att bristen på utbildade kollegor gör att det är svårt att säkra en verksamhet med hög kvalitet. Lärarna lägger i snitt 40 procent av sin arbetstid utanför fritidshemsverksamheten, som till exempel lärare i ett skolämne i grundskolan eller som elevresurs.

Många anger att de har svårt att få tid till båda uppdragen. Åtta av tio tycker att bristen på lärare i grundskolan och förskoleklassen även påverkar deras eget arbete, med högre arbetsbelastning och svårare att prioritera fritidshemsverksamheten som följd. Tre av fyra får otillräckliga möjligheter till kompetensutveckling. Fler än åtta av tio tror att högre lön och högre status är de viktigaste faktorerna för att fler ska vilja bli lärare i fritidshem.

De beskrivningar som framhålls i rapporten bekräftas också av yrkesverksamma företrädare som motionären haft kontakt med. Utifrån den ökning som skett på området i fråga om antal fritidshem på senare år bör det finnas anledning att lyfta fram fritidshemmens betydelse ur ett nationellt perspektiv och se över hur utbildning, kompetensutveckling och yrkesidentitet kan stärkas och utvecklas.

Per-Arne Håkansson (S)